

УДК 373.016:796.093- 024.512]:796.417.012.432

**ПОВІТРЯНА АКРОБАТИКА ТА ПІЛОННИЙ СПОРТ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА
ТА СПОРТИВНОЇ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ****Тамара ДРАЧ** – здобувачка освітньо-наукового ступеня кафедри теорії та методики фізичної культури,Львівський державний університет фізичної культури ім. І. Боберського,
тренер-хореограф Школи танцю та повітряної акробатики «Шоколад», Львів<https://orcid.org/0000-0002-7657-7004><https://doi.org/10.35619/ucpmk.51.1040>

drach.tamara@gmail.com

Розглянуто феномен повітряної акробатики та пілонного спорту як новітніх форм синтезу мистецтва, спорту та сценічної дії. Проаналізовано процес становлення цих напрямів у світі та Україні, зокрема їх інтеграцію в циркове мистецтво, фітнес-індустрію та систему спортивних змагань. Висвітлено діяльність міжнародних організацій POSA та IPSF, що регулюють розвиток і стандарти змагань, а також художні аспекти постановок, у яких поєднуються технічна майстерність і естетична виразність. Розглянуто мистецтвознавчі аспекти створення сценічного образу в повітряній акробатиці та пілонному спорті як синтетичних видах мистецтва, що поєднують технічну майстерність, пластику руху та естетичну виразність. Виявлено вплив хореографії, костюму, музичного супроводу, колористики, міміки та драматургії руху на формування цілісного художнього образу. Особливу увагу приділено гендерній специфіці образів, символіці тілесності й виховному потенціалу сценічних постановок. Наведено приклади з фестивалів «Five Stars» та Школи танцю й повітряної акробатики «Шоколад», які демонструють гармонійне поєднання технічної майстерності та емоційно-образного наповнення.

Ключові слова: повітряна акробатика, пілонний спорт, сценічний образ, хореографія, пластика, міжнародні змагання, техніко-естетичні види спорту.

Постановка проблеми. Сучасні види сценічного спорту – повітряна акробатика та пілонний спорт – утвердилися не лише як технічно складні дисципліни, але й повноцінні художні практики, що синтезують елементи циркового, хореографічного й театрального мистецтва. У них тіло виступає головним художнім інструментом, здатним передавати гаму почуттів, ідей і символів.

У зв'язку з цим створення сценічного образу стає не лише етапом підготовки до виступу, а центральною складовою художнього процесу, що визначає характер пластики, вибір музики, костюму, гриму, світлового рішення та драматургії номеру.

Актуальність теми зумовлена потребою в осмисленні образотворчих засад цих дисциплін у мистецтвознавчому контексті, що дозволяє розкрити їх естетичну природу та виховний потенціал.

Аналіз попередніх досліджень. Проблематика сценічного образу розглядалася у працях І. Собко (2022), Г. Олійник (2017), І. Kartali (2018), автори яких досліджували методику підготовки виступів у пілонному спорті. Технічні аспекти акробатики аналізували С. Сантос (2013), А. Невелика, О. Сутула (2022). Проте в цих працях художній образ розглядається переважно як допоміжний компонент змагального номеру, без розкриття його естетичної семантики.

У той час як науковці Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтв (Шариков Д.І., Кашеварова В.О., Дахновська А.С. та ін., 2021) підкреслюють значення художнього мислення виконавця, що перетворює спортивну вправу на мистецький акт. Саме цей підхід визначає актуальність подальшого вивчення теми.

Метою дослідження постало питання виявити особливості створення художнього образу в повітряній акробатиці та пілонному спорті, розкрити механізми його формування засобами пластики, костюму, музики й сценічної драматургії. *Завдання:* проаналізувати елементи художнього образу як системи знаків і символів; простежити взаємозв'язок технічної та емоційно-образної складової; вивчити практику створення образів у виступах Школи «Шоколад» і на фестивалі «Five Stars»; визначити виховний потенціал образу в дитячих постановках.

Вклад основного матеріалу дослідження. Сучасна культура характеризується активним розвитком форм синтезу мистецтва і спорту, у яких тілесна виразність поєднується з естетичною побудовою сценічного образу. До таких форм належать повітряна акробатика та пілонний спорт – напрями, що поєднують акробатичну, хореографічну та театральну складові. Вони виникли на основі традицій циркового мистецтва, але згодом трансформувалися у самостійні жанри, що мають як спортивний, так і мистецький статус.

Починаючи з початку ХХІ століття, повітряна акробатика й танець на пілоні активно розвиваються у світовій фітнес-індустрії, отримуючи визнання як види спорту міжнародного рівня.

Водночас, у сценічному просторі вони стають потужним засобом художнього самовираження, розкриваючи нові можливості пластичної драматургії [1; 25].

Пілонний спорт, як організований художній напрям, сформувався на початку 2000-х років. Спочатку пілон сприймався виключно як елемент розважального танцю або фітнес-практики. Проте вже у 2006 році Кеті Коутс та Тім Траутман започаткували ідею створення Міжнародної федерації пілонного спорту (International Pole Sport Federation, IPSF). Метою організації було стандартизувати критерії змагань, розробити систему суддівства та підготувати пілон до визнання олімпійським видом спорту [12].

Перший чемпіонат світу відбувся у 2012 році, коли у змаганнях взяли участь 43 спортсмени з 14 країн. Відтоді кількість учасників невпинно зростала: у 2017 році на світовому рівні вже змагалися понад 200 спортсменів із 36 держав. IPSF поступово досягла офіційного визнання у спортивному світі, адаптуючи свої стандарти до вимог GAISF та MOK [12].

Паралельно з розвитком пілонного спорту активно розвивається повітряна акробатика, що включає виступи на полотнах, кільцях, ремнях та інших снарядах. Міжнародна організація POSA (Pole Sport and Arts World Federation) координує проведення чемпіонатів із цих напрямів, поєднуючи спортивну та мистецьку компоненти. Таким чином, у світовій практиці формується подвійна природа цих дисциплін – як спорту високих досягнень і як сценічного мистецтва [12].

В Україні повітряна акробатика та пілонний спорт активно розвиваються як у великих містах, так і регіональних центрах. Львів, Київ, Одеса, Харків, Дніпро, Хмельницький, Рівне, Ужгород – лише частина географії українських змагань, що відбуваються протягом року [14].

В українському культурному контексті пілонний спорт – відносно нове явище, історія якого налічує лише кілька десятиліть, проте його розвиток демонструє активну динаміку. Від фітнес-занять і перших аматорських студій до професійних чемпіонатів, міжнародних фестивалів і мистецьких проєктів – цей шлях засвідчує становлення цілого руху, що об'єднує фізичну силу, жіночність, емоційність і художність [14].

Становлення пілонного спорту в Україні припадає на початок 2000-х років, коли цей напрям лише почав проникати з Європу та США як фітнес-дисципліна, орієнтована переважно на жінок. Лише згодом до занять долучилися й чоловіки, що сприяло розширенню меж розуміння цього виду спорту як універсального.

Перші спеціалізовані студії з'явилися у 2010 році – саме тоді у Києві відкрилася перша школа танцю на пілоні, що започаткувала професійну традицію тренерської діяльності в Україні. У подальшому осередки пілонного спорту почали виникати в Харкові, Одесі, Львові, Дніпрі. Однією з ключових фігур стала Наталія Татаринцева – чотириразова чемпіонка світу з поул денсу, яка заснувала власну школу та сприяла популяризації дисципліни серед широкої аудиторії [11].

Уже у 2010-х роках пілонний спорт почав перетворюватися з фітнес-напрямку на естетичне та змагальне мистецтво руху, де оцінювалися не лише технічні навички, а й художня виразність, пластика, синхронізація руху з музикою.

Західноукраїнський регіон, зокрема Львів, став одним із найпотужніших центрів розвитку пілонного спорту та повітряної акробатики. У 2009 році Оксана Карамеліна (Попик) заснувала мережу студій Caramel Pole Dance та створила Львівську федерацію танцю та фітнесу на пілоні (ФТФП). Вона стала ініціаторкою руху Pole Dance у Львові та підготувала понад 30 сертифікованих інструкторів – переможців і призерів всеукраїнських змагань [14].

Розвиток львівської школи мав системний характер: відкривалися студії при фітнес-центрах («Ківі Фітнес»), на Півдні країни – у школах на кшталт «Миндаль» (Одеса). Ці заклади стали не лише спортивними центрами, але й культурними просторами, де формувалася естетика українського пілонного спорту.

У 2017 році на спортивно-мистецьку арену Львова вийшла студія HardKim, заснована Юлією Hard (Бородій) та Катериною Kim (Присяжною). Вже протягом першого року вихованці студії здобули перемоги на всеукраїнських чемпіонатах.

Важливим осередком стала Школа повітряної акробатики «Шоколад», заснована Наталією Гранат у 2013 році. Спочатку вона спеціалізувалася на pole dance та exotic pole, однак із 2018 року розширила напрями, додавши повітряну акробатику на полотнах, кільці та гамаку. Студія стала платформою для формування нової генерації тренерів та артистів [14].

Мистецький розвиток напрямку неможливий без постатей, які стали його рушіями.

Наталія Гранат – не лише тренер, а й організаторка численних чемпіонатів та фестивалів, серед яких Fusion Air Cup та Five Stars. Її діяльність сприяла об'єднанню українських шкіл повітряної акробатики та поул денсу у професійне співтовариство.

Вікторія Угринович – приклад поєднання циркової, спортивної та педагогічної діяльності; її творчість демонструє художнє осмислення тілесності та акробатики як форми пластичного мистецтва.

Ірина Бублик – майстер спорту з легкої атлетики, тренер зі стажем понад 15 років, одна з найстарших і найвпливовіших наставниць українського поул денсу.

Ольга Магера, Яна Жеребецька, Олексій Смуток, Олександра Грошева, Уляна Шнир – представники нового покоління тренерів, які поєднують педагогічний, виконавський і художній підхід. Їхні учні – призери всеукраїнських та міжнародних змагань [11].

Заснована Наталією Гранат і Русланою Тритяк Всеукраїнська федерація повітряної акробатики та пілонного спорту стала організаційним центром галузі. Федерація координує діяльність клубів, проводить сертифікацію тренерів, а також сприяє розвитку категорій *Pole Sport*, *Artistic Pole*, *Ultra Pole* та *Para Pole* – інклюзивного напрямку для спортсменів з інвалідністю.

Поул денс як явище в українському мистецькому полі трансформувався від фітнес-дисципліни до форми сценічного мистецтва, у якому важливими є не лише технічна досконалість, а й драматургія руху, емоційна напруга, композиційна логіка.

Пластика тіла стає засобом художньої комунікації: вона розповідає історію, створює образ, передає внутрішній стан виконавця. Такий синтез фізичного й духовного наближає поул денс до театризованих форм – сучасного танцю, циркового шоу, перформансу [7; 26].

Особливість української школи полягає у поєднанні емоційної відкритості, драматичної глибини та технічного вдосконалення. Це робить її вагомим частиною європейського мистецького простору, а проведення регулярних чемпіонатів (зокрема у Львові) – сприяє професіоналізації галузі.

Особливою популярністю користується турнір *Fusion Air Cup*, який проходить у Львові тричі на рік. Учасники змагаються у виконанні номерів на різних снарядах: повітряних полотнах, кільцях, пілоні, ремнях тощо. Змагання мають чітку градацію за рівнями (дебют, старт, аматор, напівпрофесіонал, професіонал, еліт) і віковими категоріями – від дітей трьох років до дорослих спортсменів.

Критерії оцінювання включають технічну майстерність, правильність виконання елементів, хореографічну побудову, естетику руху, створення сценічного образу та артистизм. Високий рівень естетичного оформлення номеру є необхідною умовою для досягнення успіху, адже навіть за відсутності конкурентів у категорії спортсмен має набрати мінімальну кількість балів, щоб отримати призове місце [13].

Виступ у повітряній акробатиці або на пілоні – не лише демонстрація фізичних можливостей, а й акт художнього самовираження. Особливо яскраво це проявляється у категорії *art*, де акцент робиться на образності, драматургії руху, поєднанні пластики, музики та світлового дизайну [13].

Зразковим прикладом інтеграції повітряної акробатики у театральну дію стала львівська циркова постановка «Мавка», заснована на мотиві однойменної п'єси Лесі Українки. Вистава об'єднала елементи повітряної акробатики, танцю і драми, створивши цілісний синтетичний художній продукт. Подібні практики свідчать про тенденцію розширення художнього потенціалу акробатичних дисциплін у площині сценічного мистецтва.

У світовій культурі аналогічні процеси спостерігаються у творчості *Cirque du Soleil*, де повітряна акробатика є ключовим елементом художнього образу. Китайський цирк, у свою чергу, інтегрує танець на пілоні у традиційні циркові жанри, демонструючи унікальне поєднання технічної майстерності та культурної символіки [15].

Повітряна акробатика й пілонний спорт вирізняються двоплановою природою: поєднанням фізичної сили й поетичної легкості, небезпеки й краси. Саме це створює підґрунтя для формування складних художніх образів – від романтичних і казкових до драматичних і філософських.

Рух у цих видах спорту має пластичну семантику: кожна траєкторія, жест, зміна ваги тіла набувають символічного змісту. Так, у повітряному полотні «падиння» може символізувати втрату, а «зліт» – духовне очищення чи свободу. У пілонному спорті спіральні рухи тіла довкола снаряда створюють візуальну метафору єдності сили й грації [15].

Чоловічі постановки здебільшого будуються на темах мужності, боротьби, сили духу. Образи «Козака», «Супермена», «Людини-павука» розкривають архетип героя – захисника, що долає простір і тяжіння. У пластиці таких номерів переважають вертикальні рухи, акценти на стабільності корпусу, різкі зупинки – вони втілюють енергію контролю та вольової дії.

Жіночі образи, навпаки, акцентують емоційність, плавність, гнучкість, зокрема у постановках «Попелюшка», «Меліфісента», «Ангел». Їм притаманні хвильові рухи, робота з простором через лінію кола, що символізує безкінечність і гармонію.

Таким чином, гендерна специфіка не обмежується костюмом чи музикою, а проявляється у самій пластиці руху, у його ритмі, динаміці, енергетиці.

Костюм у повітряній акробатиці – не лише декоративний елемент, а носій смислу. Він формує силует, підкреслює лінії тіла, допомагає глядачу вловити драматургічні акценти. У чоловічих образах переважають контрастні кольори – червоний, чорний, синій, що підкреслюють силу й рішучість. У жіночих – пастельні

відтінки, блиск, світлі тони, які асоціюються з ніжністю, повітрям, світлом. Для дитячих номерів часто використовують яскраву палітру, що сприяє ідентифікації з персонажами мультфільмів і казок.

У роботі з полотнами колір костюму часто узгоджується з кольором снаряду, створюючи єдиний візуальний простір, де тіло й тканина утворюють абстрактну композицію у повітрі.

Музичний супровід визначає емоційний ритм і архітектуру номеру. Підбір музики здійснюється не лише за ритмом, але й за характером звучання, що має відповідати внутрішньому стану образу.

Драматургія номеру у пілонному спорті та повітряній акробатиці розгортається як пластичний наратив – від зав'язки (вступного виходу) до кульмінації (найскладніших елементів) і розв'язки (повернення до землі або символічного спокою).

Наприклад, у номері «Назад у майбутнє» (виконання М. Панасюк, Школа «Шоколад») через зміну ритму, освітлення й пластики розкрито трансформацію особистості – від дитячої наївності до дорослого конфлікту й повернення до гармонії (Рис. 1).

Дитячі виступи мають яскраво виражену виховну функцію. Через образи тварин, ангелів, казкових персонажів діти вчаться розпізнавати емоції, формують естетичний смак і здатність до емпатії.

Так, у номері «Журавель» (Злата Яриченко) пластику польоту використано як метафору дружби та втрати. Контраст чорного і білого костюму посилює драматизм, а червоний дзьоб стає емоційним акцентом.

У номері «Гімн кохання» (Федорчук Лілея) поєднання білого кольору, повітряного полотна й світлового оформлення створює образ духовного піднесення, символізуючи чистоту дитячої душі.

У постановці «Грінч» (Школа «Шоколад») художній образ має комічно-драматичну природу: через гротеск і рухову динаміку передається мораль про доброту та прийняття.

Повітряна акробатика та пілонний спорт є яскравими прикладами техніко-естетичних видів спорту, де результат оцінюється не лише за об'єктивними технічними показниками, але й за художньою виразністю виконання.

Така двоєдність – спорт і мистецтво – формує новий тип сценічного виконавця: спортсмена-артиста, який має володіти як тілом, так і емоційною пластикою, здатністю передати ідею через рух.

Змагання на міжнародному рівні, зокрема ті, що проводяться під егідою POSA та IPSF, демонструють глобальний тренд інтеграції мистецтва у спортивне середовище. Цей процес поступово змінює уявлення про спорт як про виключно фізичну дисципліну, відкриваючи нові можливості для естетизації людського руху [12].

Висновки. Повітряна акробатика та пілонний спорт – це явища на межі між спортом і мистецтвом, що репрезентують сучасну тенденцію до синтезу тілесності, естетики та технічної майстерності. В Україні ці напрями не лише розвиваються як спортивні дисципліни, але й інтегруються у театральне та циркове мистецтво, формуючи унікальний пласт сучасної сценічної культури. Створення сценічного образу в повітряній акробатиці та пілонному спорті є процесом синтетичної художньої творчості, де техніка виступає лише інструментом для реалізації естетичної ідеї. Образ формується завдяки взаємодії руху, костюму, музики, освітлення та акторської виразності. Успіх виступу визначається цілісністю художнього задуму, здатністю виконавця перевтілитися в персонажа та викликати емоційний відгук у глядача. Подальші дослідження у галузі мистецтвознавства можуть бути спрямовані на аналіз художньої драматургії акробатичного номеру, естетики руху в контексті тілесної поетики та формування нового типу сценічного артиста – артиста-спортсмена; розробку методики підготовки артистів до роботи з образом (психологічна, пластична, акторська підготовка); аналіз колористичних і сценографічних рішень; інтеграцію принципів театру та сучасного танцю у тренувальний процес. Такий підхід сприятиме формуванню нової культури виконання, де спорт стає повноцінним мистецтвом руху. Проведений мистецтвознавчий аналіз засвідчує, що поул денс та повітряна акробатика в Україні є молодими, але стрімко прогресуючими напрямками, які інтегруються у культурно-мистецький простір.

Починаючи з 2010 року, поул денс набув системного розвитку завдяки діяльності ентузіастів і тренерів нового покоління. У 2017 році спостерігається активізація процесів у сфері повітряної акробатики, створення студій, федерацій і регулярних чемпіонатів. Ключовими постатями, які визначили становлення галузі, є Оксана Попик (Карамеліна), Наталія Татаринцева, Наталія Гранат, Уляна Шнир, Вікторія Угринович та ін. Їхній внесок полягає не лише у тренерській діяльності, а й у формуванні естетичної школи українського поул денсу – синтезу акробатики, танцю, театру і спорту. Сучасний український поул денс – це новий тип сценічного мистецтва, що базується на поєднанні сили, гнучкості, пластики та художнього образу. Він стає складовою сучасної культури, репрезентуючи Україну на міжнародній арені як країну, здатну продукувати інноваційні форми мистецького руху.

Список використаної літератури

1. Гур'єва О. Н. Витоки виникнення основних жанрів циркового мистецтва. Маріуполь, 2009. 125 с.

2. Невелика А., Сутула О. Історія виникнення повітряної акробатики, як виду спорту. *Фізична реабілітація та рекреаційно-оздоровчі технології*, 2022. № 7 (1). С. 38-40.
3. Сосіна В. Ю. Хореографія в спорті: навч. посіб. Київ : Олімпійська літ., 2021. 276 с.
4. Тодорова В. Г. Хореографічна підготовка в техніко-естетичних видах спорту: монографія. Львів : ЛДУФК, 2018. 252 с.
5. Agans J. P., Davis J. L., Vazou S. & Jarus T. Self-determination through circus art: the study of youth development in the context of new activities. *Youth Dev.*, 2019. № 14 (3). P. 110-129.
6. Dale J. P. The future of pole dance. *Australasian Journal of Popular Culture*, 2013. № 2 (3). P. 381-396.
7. Kartali I. Pole dance fitness. 1st edition. Meyer & Meyer Media, 2018. 416 p.
8. Kozina Z. H., Shepelenko T. V., Sobko I., et al. Factor structure of the integral readiness of aerobics athletes (women). *Journal of Physical Education and Sport*, 2017. 5, 227. P. 2188-2196.
9. Saldana C. G. O, Gavira J. F., Oliver A. J. S. Evaluation of motivational factors in the practice of pole sport: preliminary validation. *Revista de psicologia del deporte*, 2017. 26. P. 62-67.
10. Santos S. Simply Circus. Introduction to Rigging Lyras and Trapeze Bars. Simply Circus : Inc.; 2013. 218 p.
11. Sobko I. M., Velieva A. R., Sobko Y. O., Slastina O. O. Factors of special physical fitness of athletes involved in Pole Sports. *Health, Sport, Rehabilitation*. 2022. № 8 (4). P. 42-53.
12. POSA Pole sports and art federation [Internet]. 2024 [cited 2024 May 21]. Available from: <https://www.posaworld.org/documents/>
13. Pole UNIVERSE 2021 [Internet]. 2021 [cited 2024 May 21]. Available from: <http://www.royalpoledance.com/pu.html>
14. Ukrainian Pole sport and Aerial acrobatics Federation [Internet]. 2024 [cited 2024 May 21]. Available from: <https://www.polesportua.org/sport-na-piloni>.
15. Pony Poison. Simply Circus. Aerial silk. [Internet]. 2024 [cited 2024 May 21]. Available from: <http://www.simplycircus.com.au/face-painting--balloons.html>.

References

1. Gur'eva O. N. Vytoky vynyknennia osnovnykh zhanriv tsyrkovoho mystetstva [Origins of the main genres of circus art]. Mariupol, 2009. 125 p. (In Ukrainian).
2. Nevelka A., Sutula O. Istoriia vynyknennia povitrianoi akrobatyky, yak vydu sportu. [History of the emergence of aerial acrobatics as a sport]. *Physical Rehabilitation and Recreational and Health Technologies*. 2022. No. 7 (1). P. 38-40 (In Ukrainian).
3. Sosina V. Khoreohrafiia v sporti.[Choreography in sports]: a textbook. Kyiv : Olympic literature. 2021. 276 p. (In Ukrainian).
4. Todorova V. G. Khoreohrafichna pidhotovka v tekhniko-estetychnykh vydakh sportu. [Choreographic training in technical and aesthetic sports]: monograph. Lviv : LDUFK, 2018. 252 p. (In Ukrainian).
5. Agans J. P., Davis J. L., Vazou S. & Jarus T. Self-determination through circus art: the 6. study of youth development in the context of new activities. *J Youth Dev*. 2019. № 14 (3). P.110-129 (In English).
6. Dale J. P. The future of pole dance. *Australasian Journal of Popular Culture*, 2013. №2 (3). P. 381-396 (In English).
7. Kartali I. Pole dance fitness. 1st edition. Meyer & Meyer Media, 2018. 416 p. (In English).
8. Kozina Z. H., Shepelenko T. V., Sobko I., et al. (2017) Factor structure of the integral readiness of aerobics athletes (women). *Journal of Physical Education and Sport*, 2017. 5, 227. P. 2188-2196 (In English).
9. Saldana C. G. O, Gavira J. F., Oliver A. J. S. Evaluation of motivational factors in the practice of pole sport: preliminary validation. *Revista de psicologia del deporte*, 2017. 26: 62-67 (In English).
10. Santos S. Simply Circus. Introduction to Rigging Lyras and Trapeze Bars. Simply Circus 2013: Inc. 218 p. (In English).
11. Sobko I. M., Velieva A. R., Sobko Y. O., Slastina O. O. Factors of special physical fitness of athletes involved in Pole Sports. *Health, Sport, Rehabilitation*. 2022. № 8 (4). P. 42-53 (In English).
12. POSA Pole sports and art federation [Internet]. 2024 [cited 2024 May 21]. Available from: <https://www.posaworld.org/documents/>
13. Pole UNIVERSE 2021 [Internet]. 2021 [cited 2024 May 21]. Available from: <http://www.royalpoledance.com/pu.html>.
14. Ukrainian Pole sport and Aerial acrobatics Federation [Internet]. 2024 [cited 2024 May 21]. Available from: <https://www.polesportua.org/sport-na-piloni>.
15. Pony Poison. Simply Circus. Aerial silk. [Internet]. 2024 [cited 2024 May 21]. Available from: <http://www.simplycircus.com.au/face-painting--balloons.html>.

UDC 373.016:796.093- 024.512]:796.417.012.432

AERIAL ACROBATICS AND POLE SPORTS IN THE CONTEXT OF CONTEMPORARY ART AND SPORTS CULTURE IN UKRAINE AND THE WORLD

Tamara DRACH – Postgraduate student of Lviv State University of Physical Culture named after Ivan Bobersky, Department of Theory and Methods of Physical Culture, Coach-choreographer of the School of Dance and Aerial Acrobatics Chocolate

The article examines the phenomenon of aerial acrobatics and pole sports as the latest forms of synthesis between art, sport, and stage performance. It analyzes the development of these disciplines around the world and in Ukraine,

particularly their integration into circus arts, the fitness industry, and the sports competition system. It highlights the activities of the international organizations POSA and IPSF, which regulate the development and standards of competitions, and analyzes the artistic aspects of performances that combine technical skill and aesthetic expressiveness.

The article explores relevant aspects of creating a stage image in aerial acrobatics and pole sport, which play an important role alongside the technical training of performers. The author emphasizes a comprehensive approach to performance preparation, which includes choreography, movement plasticity, costume design, hairstyle, music selection, and the alignment of the chosen image with the athlete's individual characteristics (age, gender, and level of physical readiness).

Special attention is given to gender differentiation in creating performance characters. In particular, the article discusses the development of male characters that emphasize the strength, masculinity, and charisma of performers, taking into account their anatomical capabilities and technical skillsets. For boys, characters from cartoons and movies (such as Superman, Spider-Man, or Cossack figures) are selected, as they are relatable and appealing to young athletes. Meanwhile, for girls, both classic images (like ballerinas, Cinderella, angels) and more complex, dramatic roles (such as Maleficent or Wednesday Addams) are used-roles that require a deeper understanding of character and performance skills.

The article highlights the educational function of a stage image: by selecting appropriate roles and emotionally rich performances, children develop aesthetic perception, self-expression skills, empathy, and a sense of responsibility. The author presents examples from actual performances at the *Five Stars* festival in Lviv and from reporting concerts of the «Shokolad» School of Dance and Aerial Acrobatics, which illustrate the diversity of creative approaches in staging performances.

Both individual and group routines using pole and aerial silk apparatuses are analyzed. Among the most notable are *The Grinch*, *Hymn of Love*, *Back to the Future*, *The Crane*, and others. Each serves as an example of a successful combination of acrobatic elements, dramaturgy, and artistic expression. The article concludes that the success of a performance depends not only on the athlete's technical level but also on the coherence of the character image, its emotional depth, and the ability to convey meaning to the audience.

Key words: aerial acrobatics, pole sports, stage image, choreography, plastic arts, international competitions, technical and aesthetic sports.

Рисунок 1 Панасюк Мар'яна у номері «Назад у майбутнє»

Рисунок 2 Яриченко Злата у номері «Журавель»

Стаття отримана 3.01.2025

Стаття прийнята 16.02.2025

Стаття опублікована 22.12.2025